

Checklist: aanpassingen voor gecombineerde diensten met dove gasten

Hoofregel: Overleg met de dove mensen zelf! Wat hebben jullie nodig? Wat kan beter?

1 de kerkzaal en de zitplaatsen

- Zorg dat er ringleiding aanwezig is en maak duidelijk waar in de zaal ringleiding is.
- Reserveer voorste rijen voor de dove mensen. Met vrij zicht op voorganger en tolk.
- Zorg dat gezicht en handen van voorganger en tolk goed belicht zijn. Laat zo nodig de voorganger onderaan de kansel staan, vaak is hij dan beter te zien.

2 visuele middelen

- Gebruik een PowerPoint presentatie via een beamer.
- Overleg vooraf wat voor achtergrond, letterkleur, lettertype en lettergrootte nodig is. Bv.: zwarte achtergrond met witte letter Arial of Calibri 36.
- Bij filmpjes, ook als ze in het Nederlands zijn: Zorg voor Nederlandstalige ondertiteling. Juist als er gezongen wordt en/of als er gesproken wordt met muziek op de achtergrond is ondertiteling voor slechthorende mensen belangrijk.
- Gebruik niet alleen woorden in de dia's van de PowerPoint, maar juist ook beelden.
- In de preek zijn beelden, voorbeelden en levenservaringen ook belangrijk.
- In de Rooms-Katholieke en Anglicaanse traditie wordt gebruik gemaakt van rituelen en symbolen. Die kunnen ook voor dove mensen het evangelie meer tastbaar maken.

3 gebarentaal

Vaak nemen dove mensen in hun eigen kerk zelf een eigen tolk mee.

Bij diensten georganiseerd in samenwerking met het IDP geldt:

- Zet voorgangers in die gebarentaal gebruiken. Of voorgangers met een gebarentaaltolk. (Het IDP of de dove mensen zelf regelen een tolk.)
- Er zijn ook dove/slechthorende mensen die gebaat zijn bij een schrijftolk. Wat gezegd wordt komt dan boven of onderaan in de PowerPoint-dia, of op een eigen tablet.

4 aanwijzen

- Zet de tekst van afkondigingen, Bijbellezingen, en liedteksten in de PowerPoint.
- Zorg dat de tekst (bv. zegen) die de dominee gebruikt dezelfde is als in de dia.
- Zorg dat iemand (van IDP of beamteam) aanwijst waar we zijn. Dat kan met aanwijzer van de computer. Als dit echt niet lukt, dan kun je ook werken met een pointer.
- De Bijbellezing wordt aangewezen per regel. De liederen worden aangewezen per lettergreep. Op die manier kunnen mensen een lied volgen en ook mee gebaren.

5 bij gesproken en gezongen Nederlands: het taalgebruik

- Sluit aan bij het visuele en concrete denken in gebarentaal.
- Lieder met een hoog dichtelijk gehalte en woordspelingen zijn niet altijd goed te vertalen in gebarentaal en komen vaak niet goed over.
- Gebruik een Bijbelvertaling in hedendaags Nederlands.
- Kies liederen waarvan de betekenis meteen duidelijk is.

6 na de dienst

- Zoek contact mensen, ook met de mensen die doof zijn.
- Zorg dat mensen die aan een rolstoel gebonden zijn ook in de koffiezaal kunnen komen.